

**STICHTING LEERRIJK!
TE WAALWIJK**

Rapport inzake jaarverslag 2017

INHOUDSOPGAVE

Pagina

BESTUURSVERSLAG

1	Algemeen instellingsbeleid	4
1	Financieel beleid	17
2	Kengetallen	26

JAARREKENING

1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	28
2	Balans per 31 december 2017, vergelijkende cijfers per 31 december 2016	31
3	Staat van Baten en Lasten 2017, vergelijkende cijfers 2016	33
4	Kasstroomoverzicht 2017	34
5	Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	35
6	Verantwoording Subsidies	40
7	Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	41
8	Overzicht verbonden partijen	45
9	Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen	46
10	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	50
11	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	51
12	(Voorstel) Bestemming van het resultaat	52
13	Ondertekening	53

OVERIGE GEGEVENS

14	Controleverklaring	57
----	--------------------	----

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN

Inleiding

In dit jaarverslag wordt aandacht besteed aan de activiteiten van Stichting Leerrijk! in het jaar 2017.

Leerrijk! is een stichting. Stichting Leerrijk! daarmee de formele naam. Onze "roepnaam" is echter Leerrijk! en deze naam hanteren we dan ook in dit jaarverslag.

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2017 van Leerrijk! is een coproductie van administratiekantoor Qualiant en Leerrijk! Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor Wijs Accountants, Eindhoven.

Doelstelling van Leerrijk!

Doelstelling.

Leerrijk! heeft zonder winstoogmerk ten doel de bevordering van het primair onderwijs in de gemeenten Waalwijk en Loon op Zand. De Stichting beoogt onderwijs te geven op katholieke en algemeen bijzondere grondslag.

Kernwaarden.

De volgende kernwaarden met bijpassend motto zijn voor Leerrijk! vastgesteld:

- Samenwerking: "Wij leren van en met elkaar",
- Kwaliteit: "Wij dagen kinderen en volwassenen uit om talenten en competenties veelzijdig te ontwikkelen",
- Autonomie: "Wij stimuleren passende zelfstandigheid en het nemen en dragen van verantwoordelijkheid";
- Respect: "Wij gaan respectvol om met de ander en de wereld";
- Creativiteit: "Wij moedigen innovatieve denk- en handelwijzen aan".

Missie.

Wij bieden een veilige, toekomstgerichte en uitdagende leeromgeving waar kinderen en volwassenen vanuit hun uniciteit talenten en competenties ontwikkelen.

Wij zijn een permanent ontwikkelende en lerende organisatie waar van elkaar en ook van de wereld wordt geleerd.

Op basis van onze identiteit leveren we een actieve bijdrage aan het realiseren van een leefbare en duurzame wereld. Respect voor elkaar en de omgeving is daarbij vanzelfsprekend.

Organisatiefilosofie.

Binnen Leerrijk! wordt voortdurend aandacht besteed aan de organisatiefilosofie en de vertaling daarvan in handelen en beleid. Vermelding van dit gegeven op deze plaats is van belang om de invalshoek van dit bestuursverslag goed te kunnen begrijpen. Onze filosofie is namelijk gebaseerd op het Rijnlands denken en binnen deze stroming wordt op onderdelen anders gedacht en gehandeld dan we gewend zijn binnen onze voornamelijk op het Angelsaksisch model gebaseerde samenleving.... die dus ook Leerrijk! "omringt". Zo komen bijvoorbeeld ook in de inhoudsopgave van dit jaarverslag elementen voor die binnen onze filosofie van minder belang geacht worden en welke we dan ook "op eigen wijze" in zullen vullen.

Het komend decennium zal steeds gekenmerkt worden door de verdere uitwerking en ontwikkeling van zaken uit deze filosofie. Die vrijheid nemen we als Leerrijk! omdat we er simpelweg van overtuigd zijn dat ons doel, "het geven van goed onderwijs" zoals dat in de kernwaarden en missie verwoord is, op deze manier het best gerealiseerd kan worden.

Vanuit de organisatiefilosofie noemen we, voor de volledigheid, de daarin als belangrijk geduide begrippen:

- V3: vakmanschap, vertrouwen, verbinding.
- R3: Richting, ruimte, rekenschap.
- Dienend leiderschap.
- Eigenaarschap:.....wie het weet mag het zeggen, wie het kan mag het doen.
- Participatie: personeel, omgeving, ouders, leerlingen en medezeggenschap zien we als full partner.

Lerende organisatie.

In 2016 is Leerrijk! gestart met een vier jaren ontwikkeltraject. Daarin staan de volgende uitgangspunten centraal:

- Op leren gericht zijn;
- Op leren gerichte vernieuwing;
- Op leren gericht leiderschap;
- Op leren gerichte innovatie;
- Op leren gericht gebruik van data.

Deze uitgangspunten zijn, evenals de eerder genoemde begrippen, leidend bij richtinggevende keuzes die we maken.

Kernactiviteiten.

Onder Leerrijk!, met bevoegd gezag nummer 71008, vallen onderstaande scholen:

Sbo het Zilverlicht	Waalwijk	00KZ
Bs. Teresia	Waalwijk	03PC
Bs. De Blokkendoos	Loon op Zand	04SV
Bs. de Veste	Waspik	05EN
Bs. Besoyen	Waalwijk	06JN
Bs. de Lage Weijkens	Loon op Zand	07MV
Bs. de Vaert	Kaatsheuvel	09AF
Bs. KlimOp	Kaatsheuvel	11MG
Bs. Theresia	Kaatsheuvel	12GX
Bs. Meerdijk	Waalwijk	13CP
Bs. Pater van der Geld	Waalwijk	13NB
Bs. Pieter Wijten	Waalwijk	13RQ
Bs. Baardwijk	Waalwijk	16XK
Bs. De Kinderboom	Kaatsheuvel	22KT
Bs. De Vrijhoeve	Sprang Capelle	23WG

Kernactiviteit van alle scholen is het verzorgen van onderwijs aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar. Voor het Zilverlicht, een sbo-school, geldt bovendien dat de school zich richt op de groep leerlingen voor wie het aanbod van de basisscholen niet adequaat is.

Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting. Stichting Leerrijk! is op 20 november 1981 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Tilburg onder dossiernummer 41099580.

Interne organisatiestructuur

Leerrijk! kent een "platte organisatie" waarin drie lagen te onderscheiden zijn:

- De Raad van Toezicht, maximaal bestaande uit een 7-tal mensen, houdt toezicht op het functioneren van het College van Bestuur en heeft ten aanzien van een aantal zaken vaststellingsbevoegdheid. Tevens fungeert men als werkgever en klankbord van het bestuur.

De Raad van Toezicht is ultimo 2017 als volgt samengesteld:

- Ryan Palmen, voorzitter en lid remuneratiecommissie;
  - Milinda Pullens, lid auditcommissie;
  - Willem Kock;
  - Peter Stoffer, lid remuneratiecommissie;
  - Joep Roijackers, lid auditcommissie.
- Het College van Bestuur, bestaande uit twee leden (werktijdfactor 2,0000) is verantwoordelijk voor het besturen van de stichting en de daarbij horende scholen. De taken zijn vastgelegd in een managementstatuut. Het bestuur wordt ondersteund door drie managementassistenten (totaal werktijdfactor 1,8000) en een controller (werktijdfactor 0,6000). Het bestuur fungeert als werkgever voor de personeelsleden van Leerrijk!

Het College van Bestuur is ultimo 2017 als volgt samengesteld:

Jac Leijters, voorzitter;
Dick Kievith, lid.

- De derde laag wordt gevormd door de schooldirecteuren. Deze fungeren als integraal schooldirecteur en zijn eindverantwoordelijk voor "de school". De directeuren leggen over de uitvoering van hun werkzaamheden verantwoording af aan het bestuur. Binnen de scholen wordt op een bij de school passende wijze nader invulling gegeven aan het functiehuis.

Ten aanzien van de bezoldiging van bestuurders en toezichthouders kunnen we kort zijn:

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen per jaar een vergoeding van € 1.000,-

Leden van de audit commissie en remuneratiecommissie ontvangen € 1.250,-

De voorzitter ontvangt € 1.500,-

In 2018 zal een andere beloningsstructuur toegepast worden.

De leden van het College van Bestuur worden conform de functiewaardering ingedeeld in

salarisschaal DE van de CAO PO, dit is ook de eindschaal. Daarnaast ontvangen ze een

onkostenvergoeding (€ 150,- per jaar) en de gebruikelijke kilometervergoeding voor

dienstreizen. De Cao voor bestuurders is niet van toepassing op Leerrijk!

Een en ander is in 2017 conform deze regels uitgevoerd.

Belangrijke elementen van het gevoerde beleid

Vanuit de gedachte "goed voorgaan doet goed volgen" wordt door directies en College van Bestuur steeds getracht (het is een transitie, dus stap voor stap!!!) te handelen conform de uitgangspunten van het Rijnlands denken.

Scholen zetten voorzichtig stappen in het zodanig vormgeven van hun aanbod dat aan de voor Leerrijk! belangrijke zaken (zie "Doelstelling van Leerrijk!") daadwerkelijk inhoud gegeven wordt. De cockpitgesprekken (analyse van de resultaten van de scholen in de brede zin van het woord), de onderlinge audits van scholen en het ontwikkeltraject "Lerende organisatie" zijn belangrijke elementen in deze ontwikkeling.

Op het terrein van personeelsbeleid zijn in 2017 de uitgangspunten voor een nieuwe gesprekscyclus, passend bij een Lerende Organisatie, vastgesteld. In het voorjaar van 2018 zal de gesprekscyclus nader uitgewerkt zijn en in gebruik genomen worden.

Op beheersgebied (in control zijn) is de overgang naar administratiekantoor Qualiant per 1-1-2016 een eerste stap naar verdere automatisering van processen geweest. De aanstelling van een eigen controller i.c.m. centrale codering en verwerking van facturen sloot daar op aan. Hoewel er nog steeds sprake is van ontwikkeling kan nu geconcludeerd worden dat de kinderziektes verleden tijd zijn en de organisatie "staat". Momenteel wordt gewerkt aan een "handboek A.O. & I.B." waarin de voor Leerrijk! geldende procedures vastgelegd worden. Oplevering is gepland medio 2018.

Om de communicatie binnen Leerrijk! eenduidiger, sneller en interactiever te maken is gestart met het inrichten van een sharepoint-omgeving. Een en ander had meer voeten in aarde dan gedacht, afronding van dit traject is nu voorzien per 1 augustus 2018.

Leerkringen ontstaan spontaan binnen Leerrijk! Geen gevolg van beleid, wel van het scheppen van de omstandigheden die dit mogelijk maken. In 2017 is bezien welke leerkringen formeel ingericht (moeten) worden. Het succes zit 'm vooral in het informele karakter....dus alleen formeel als het noodzakelijk is zoals bv. bij de begeleiding van startende leerkrachten. We constateren nu dat deze leerkringen wezenlijk bijdragen aan het realiseren van een Lerende Organisatie.

Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

Niet van toepassing op Leerrijk!

Informatie over de maatschappelijke aspecten van het "ondernemen"

De locatiekeuze voor de nieuw te bouwen school in Kaatsheuvel-west heeft ook in 2017 de lokale gemeederen stevig bezig gehouden. Hoewel een formeel besluit pas in maart 2018 genomen zal worden lijkt de rust wedergekeerd en is er sprake van acceptatie van de locatiekeuze door omwonenden.

In Waalwijk heeft de nieuwbouw van een school geleid tot overleg met buurtbewoners die een benadeling hun privacy vreesden. In goed overleg is tot een kleine maar voldoende aanpassing van het bouwplan besloten.

GOVERNANCE

Gehanteerde code goed bestuur

Leerrijk! hanteert de code Goed Bestuur van de PO-raad. De Code is in 2017 geactualiseerd.

Afwijkingen t.o.v. de modelcode Goed Bestuur

Leerrijk! heeft op een enkel onderdeel van deze code een aanpassing gemaakt, het betreft verfijningen waardoor beter aangesloten kan worden bij de binnen Leerrijk! gehanteerde opvattingen, met name daar waar invloeden van het Rijnlands denken aan de orde zijn.

Ontwikkelingen op het gebied van governance

Ook in 2017 is in goed overleg tussen Raad van Toezicht en College van Bestuur gewerkt aan een verbetering van de onderlinge communicatie en de wijze waarop het College van Bestuur de Raad van Toezicht in staat kan stellen effectief toezicht te houden. Begin 2018 wordt de Raad van Toezicht aangevuld met 5 nieuwe leden. Het jaar 2018 zal mede daardoor in het teken staan van een herbezinning op de wijze waarop toezicht gehouden wordt en professionalisering van zowel Raad van Toezicht als College van Bestuur in dat perspectief.

Invulling horizontale verantwoording

De Raad van Toezicht overlegt jaarlijks met de g.m.r. van Leerrijk!

Het College van Bestuur overlegt maandelijks (en vaak wat meer) met de g.m.r.

Het College van Bestuur spreekt met regelmaat met m.r.'s van de scholen.

Directies van scholen overleggen met de m.r. van de school.

Scholen betrekken ouders steeds nadrukkelijker bij de ontwikkeling van de school.

Gevraagd en ongevraagd wordt met name met de beide gemeentes gesproken over de activiteiten van Leerrijk!

In alle gevallen geldt dat het hier niet puur gaat om het afleggen van verantwoording. Het is meer samen op trekken, nieuwe wegen bewandelen en daar samen de effecten van bezien. Daarin zit ook een component "zich verantwoorden over" in.

Formeler verantwoorden we ons als volgt:

- Scholen maken een jaarverslag (voor "zichzelf", hun m.r. en het College van Bestuur).
- Leerrijk! verantwoordt zich in de jaarrekening / jaarverslag welke ook op de Leerrijk!-site geplaatst wordt.
- Scholen leggen verantwoording af aan de inspectie van het onderwijs.

ONDERWIJS

Belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar + toekomstige ontwikkelingen.

Inhoudelijke ontwikkeling

Alle Leerrijkscholen maken individueel en gezamenlijk ontwikkelingen door. Onder andere omdat daarbij ook nieuwe paden bewandeld worden, is er zeker geen sprake van een lineaire ontwikkeling, we hebben ook wel last van groeipijn en –stuipen! In onderstaand overzicht duiden we de belangrijkste thema's op schoolniveau. Tevens duiden we trefwoordgewijs de speerpunten op schoolniveau voor 2018.

Zilverlicht (sbo)	Inbedden betekenisvol leren. Beredeneerde afstemming op onderwijs- behoeften. Ontwikkelen positief schoolklimaat. Herdefiniëring van onderwijs- en ondersteuningsniveau, aanscherpen ondersteuningsprofiel.	Doorgaande lijn voor leerlingen met laag IQ. Aurisgroep 3 realiseren. Kwaliteitszorg: schoolstandaard bezien.
Teresiaschool	Persoonlijk meesterschap in kader van schoolontwikkeling. Teamleren middels collegiale consultatie.	Procesgerichte feedback geven (leerkracht en leerling). Lerende organisatie. Werken vanuit leerlijnen. Successen delen en vieren.
Blokkendoos	Teamontwikkeling gericht op Passend Onderwijs. Betekenisvol leren. Activerend leerkrachtgedrag. Kind- oudergesprekken.	Teamontwikkeling gericht op Passend Onderwijs. Betekenisvol leren. Activerend leerkrachtgedrag. Kind- oudergesprekken.
De Veste	Bevorderen doorgaande lijn gedifferentieerde instructie. Pedagogisch klimaat.	Pedagogisch klimaat "naar klas brengen". Verbeteren zicht op ontwikkeling en kwaliteitszorg. Data omzetten in doelen.
Besoyen	Ontwikkelen professionele leergemeenschap. Eigenaarschap terug naar leerkracht.	Ontwikkelen professionele leergemeenschap. Eigenaarschap terug naar leerkracht.
Lage Weijkens	Eigenaarschap bij rekenen en wereldoriëntatie. Slimme inzet personeel, extra ondersteuning.	Eigenaarschap leerlingen i.c.m. nieuwe methodes en I.C.T. materiaal.
De Vaert	Bevorderen eigenaarschap bij leerkracht en leerling als basis voor schoolontwikkeling.	Zichtbaar lerende leerlingen middels activerend les- en begeleidingsgedrag. Methode gebruiken i.p.v. methode volgen.
Theresiaschool / KlimOp	Vergroten eigenaarschap en zelfstandigheid van de kinderen. Invoeren Snappet 3.0	Vergroten eigenaarschap en zelfstandigheid van de kinderen. Invoeren Snappet 3.0 Fusie-onderzoek en –traject.

Meerdijk	Continue verbetering Boeiend, effectief en opbrengstgericht onderwijs. Leren zichtbaar maken.	Professionaliseren van leerkrachten, versterken van de innovatiekracht gericht op "regie bij de leerling". Ontwikkelen reflectief vermogen.
Pater van der Geld	Bouwen aan realisatie van een lerende cultuur: leren van elkaar, onderzoeksgroepen, onderzoek cultuur (met name betrokkenheid). Ontwikkelen van onze school als professionele leergemeenschap. Opvang/invulling geven aan onderwijs aan nieuwkomers.	Bouwen aan realisatie van een lerende cultuur: leren van elkaar, onderzoeksgroepen, onderzoek cultuur (met name betrokkenheid). Ontwikkelen van onze school als professionele leergemeenschap. Opvang/invulling geven aan onderwijs aan nieuwkomers.
Pieter Wijten	Analyse + evaluatie opbrengsten. Taal- en leesbevordering. Direct instructiemodel. Vergroten ouderbetrokkenheid.	Analyse + evaluatie opbrengsten. Taal- en leesbevordering. Direct instructiemodel. Vergroten ouderbetrokkenheid.
Baardwijk	Kindgericht werken (eigenaarschap). Kanjertaining (sociaal emotionele vorming).	Aandacht voor gepersonaliseerd leren, o.a. via wereldoriëntatie.
Kinderboom	Veel aandacht voor leerlijnen lezen en rekenen. W.o.: experimenteel thematisch werken vanuit de eigen leervraag en nieuwsgierigheid. Zien: persoonlijke vaardigheden ontwikkelen.	Leesbevordering (ook op papier!). Uitbouw w.o. opzet naar hele school. Zien: werken met handelingsadviezen als vervolg.
Vrijhoeve	Implementatie Snappet 3.0 Trendanalyses: eigenaarschap bij de leerkracht leggen teneinde leerkrachtgedrageffecten beter te begrijpen.	Engels in de onderbouw. Pdsa cyclus: acties leren koppelen aan de analyse + effect acties meten/bepalen.

Zorgen

In 2017 zien we in toenemende mate dat voor scholen grenzen bereikt worden:

- Het gegeven dat het steeds moeilijker wordt om vervangers te vinden leidt er toe dat scholen, om er vooral voor te zorgen dat leerlingen toch naar school kunnen komen, intern oplossingen genereren: groepen worden verdeeld, intern begeleider en directeur nemen klassen over etc. Incidenteel is dat "te doen", maar nu dit een vaak voorkomend verschijnsel wordt gaat dit direct ten koste van de kwaliteit die de school kan leveren.
- Het uitvoeren van Passend Onderwijs in de basisscholen krijgt een steeds grotere negatieve impact op leerkrachten: veel aandacht gaat naar een gering aantal kinderen, leerkrachten merken op ze daardoor niet voldoende er kunnen zijn voor andere kinderen. Men voelt zich vaak ook niet bekwaam genoeg om met de problematieken om te gaan. Werkdruk neemt toe, maar werkplezier neemt af...men kan niet bieden wat men wil bieden!
- Een vergelijkbare trend zien we ook in het s.b.o. waar men ook s.o. en zelfs s.o.+ leerlingen aangeboden krijgt.
- De komst van nieuwkomers (vluchtelingen, arbeidsmigranten) die de Nederlandse taal niet machtig zijn, stelt de school, ondanks dat er ondersteuning voor die kinderen gerealiseerd wordt, ook voor problemen.

Het cumulatieve effect van deze verschijnselen is een niet te onderschatten factor, ervaren werkdrukverhoging en uitval wegens overbelasting zijn nu al constateerbare gevolgen. In 2018 maken we beleid waarmee we bovenstaande effecten kunnen dimmen.

Onderwijsprestaties

13 scholen hebben ultimo 2017 een basisarrangement van de inspectie. De Pieter Wijtenschool en de Veste hebben een onvoldoende beoordeling. Voor beide scholen is via de PO-raad extern advies ingewonnen. De Pieter Wijtenschool is, met een deels aangepaste bezetting, vanaf augustus 2017 bezig met de uitwerking van een plan van aanpak, een tussenevaluatie met de inspectie duidt op goede ontwikkeling. Op de Veste zal verdieping van het zicht op ontwikkeling plaats moeten vinden. Begin 2018 is ook hier externe hulp ingezet.

In de cockpitgesprekken (d.d. voorjaar 2017) zijn per school ontwikkelthema's bepaald, deze worden in de cockpitgesprekken van 2018 op hun ontwikkeling beoordeeld. Tevens worden deze doelen dan bijgesteld.

Onderwijskundige zaken

Leerrijk! bepaalt de kaders voor de onderwijskundige schoolontwikkeling in nauw overleg met directies en de medezeggenschapsorganen. Deze vinden we terug in de kernwaarden, de missie, de kernbegrippen uit de organisatiefilosofie en de kernbegrippen uit het traject "Leerrijk als lerende organisatie" zoals eerder in dit verslag weergegeven. Kernbegrippen daaruit worden voorzien van een richtinggevende beschrijving. Binnen die gegevens stemmen de scholen hun onderwijs af op de omgeving waarin ze functioneren. Er zijn daarbij geen nadere directieven (vervat in algemeen geldend onderwijskundig beleid) voor de scholen. Wel wordt er naar gestreefd om in toenemende mate uitwisseling tussen scholen dienaangaande te vergroten. De schoolrichting wordt bepaald in schoolplannen.

Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

Geen nieuwe ontwikkelingen in 2017. Leerrijk! scholen stellen zich open voor alle kinderen die zich conformeren aan onze uitgangspunten en die passen binnen het ondersteunings-profiel van de betreffende school.

KWALITEITSZORG

Belangrijkste ontwikkelingen in 2017

- Scholen (directeur, intern begeleider, team) zijn begeleid in het analyseren van data uit de ParnasSys-cockpit: toetsscores, ouder-, leerling- en personeelstevredenheidsspeiling. Ze voeren dit inmiddels ook op teamniveau uit, dit moet nog wel verder ontwikkelen uiteraard.
- Het College van Bestuur voert sinds 2016 met iedere school een cockpitgesprek en wordt daarbij gecoacht door Hans van Rijn. De school presenteert als eigenaar van de data zelf de bevindingen en formuleert aan het einde van het gesprek een drietal ontwikkelpunten. Vanaf 2018 worden de analyses met schoolkoppels uitgevoerd in het kader van Leren van elkaar.
- De pilot inzake interne audits is omgezet in beleid, de planning is gemaakt en in 2017 is gestart. Jaarlijks wordt een 4-tal audits uitgevoerd.

Verwachte toekomstige ontwikkelingen

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen gepland. De in 2017 opgestarte activiteiten worden eerst verankerd in de organisatie. Wel is het voornemen geformuleerd om in 2018 per school een check op het kwaliteitsbeleid uit te voeren.

Afhandeling van klachten

In 2017 was er geen sprake van klachten die ingediend zijn bij de externe klachtencommissie. Een drietal klachten is naar tevredenheid afgehandeld door het College van Bestuur.

ONDERZOEK

Niet van toepassing op Leerrijk! in 2017.

INTERNATIONALISERING

Niet van toepassing op Leerrijk! in 2017.

PERSONEEL

Zaken met een behoorlijke personele betekenis en personele ontwikkeling

Hier wordt verwezen naar de bij "Onderwijs" reeds geduide zorgen. Het gaat hier met name om werkdruk, uitval van personeel etc.

Uitwerking van het Bestuursakkoord & CAO 2014.

In 2017 is een enquête gehouden naar de bevindingen ten aanzien van het ingezette beleid. Deze zal in 2018 basis zijn voor de keuze basismodel over overlegmodel.

Verwachte toekomstige ontwikkelingen

Leerrijk! kent een relatief hoog aantal leerkrachten uit de hogere leeftijdsgroep, we zien daarin ook bewegingen die maken dat met regelmaat mensen met prepensioen gaan. Daar waar het nu al steeds moeilijker begint te worden om bevoegde leerkrachten voor vervangingswerk te vinden kan dit, als deze trend zich voortzet, te zijner tijd ook voor wervingsproblemen voor reguliere functies gaan gelden.

Onder andere door het ontwikkeltraject "Lerende organisatie" proberen we het eigenaarschap weer meer in handen van de leerkrachten te geven, een hoger werkplezier kan het gevolg zijn.

Het gevoerde beleid inzake de beheersing van uitkeringen na ontslag.

Leerrijk! voert al jaren werkgelegenheidsbeleid. Mede daardoor is er geen sprake van uitkeringen na ontslag voor rekening van Leerrijk! Daar waar uitkeringen ontstaan als gevolg van een beëindiging van het dienstverband van rechtswege of na (gedeeltelijke) afkeuring wordt dit via de instroomtoets van het Participatiefonds behandeld. De uitkering komt dan ten laste van het PF.

HUISVESTING

Belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar + mogelijk toekomstige ontwikkelingen

Loon op Zand/Kaatsheuvel

Het afgelopen jaar heeft een intern bedrijf een onderzoek uitgevoerd naar "kwaliteit van licht en lucht" in de scholen. Dit is eind 2017 afgerond, besluitvorming wordt verwacht in het voorjaar van 2018. Op de meeste scholen zorgt een gedeeltelijke aanpassing voor verbetering, voor een enkele school stellen is dit onvoldoende dan wel te duur en stellen we verdergaande maatregelen voor: nieuwbouw!

Lage Weijkens	
Blokkendoos	Inmiddels is duidelijk dat de gemeente kiest voor asbestsanering. Een ingrijpende actie, gezocht wordt naar mogelijkheden om dit uit te voeren zonder dat het lesprogramma daar onder lijdt.
De Vaert	Ingrepen in een oud gebouw lossen slechts een deel van het probleem op, deze school verdient nieuwbouw. Gezocht wordt naar financiering hier voor.
KlimOp/Theresia	Nieuwbouwlocatie + financieringsvorm hebben erg veel behandeltijd gekost, besluiten vallen in maart 2018.

Waalwijk

Het overleg met RO-groep, gemeente en Waalwijk naar aanleiding van leegstand in scholen en tegelijkertijd uitbreidingsverzoeken heeft geleid tot een voorstel inzake herschikking van schoolgebouwen en een opzet van beleid inzake regulering leerlingstromen. Dit voorstel wordt in het voorjaar van 2018 binnen de gemeente "behandeld".

Teresia	De school is recent gerenoveerd. Sindsdien is er sprake van een niet voorziene groeisput en wel zodanig dat volgens de prognose minstens 15 jaar zo'n 275 lln. gehuisvest moeten worden. Daardoor is er recht op uitbreiding van permanente aard. Tijdelijk is een externe locatie gevonden, momenteel wordt bekeken of intern lokalen gerealiseerd kunnen worden door het "ombouwen" van zolderruimtes.
Meerdijkschool	Deze school heeft behoefte aan renovatie op onderdelen. Nu duidelijk is dat de school na de herschikking op de huidige locatie blijft bestaan wordt de renovatievraag opnieuw aan de orde gesteld.
De Vrijhoeve	Gestreefd wordt naar nieuwbouw op een locatie aan de grens van Landgoed Driessen, dit met behoud van het huidige voedingsgebied.
Pater vd Geld	In maart 2018 start de nieuwbouw van de school.

SAMENWERKINGSVERBANDEN EN VERBONDEN PARTIJEN.

Leerrijk! kent geen formeel verbonden partijen.

Het samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Langstraat, Heussden, Altena is een partij waar wel intensief mee samengewerkt wordt.

Leerrijk! is deelnemer in het Regionaal Transfer Centrum, de organisatie van vervanging binnen de kaders van de WWZ wordt hiermee vormgegeven.

Met de kindpartijen wordt gesproken over mogelijk verdergaande samenwerking, voornamelijk op inhoudelijk terrein en niet juridisch.

JAARVERSLAG 2017 RAAD VAN TOEZICHT

Inleiding

Hoewel er in 2017 ook weer de nodige maatschappelijke ontwikkelingen met betekenis voor het onderwijs en onderwijsontwikkelingen met maatschappelijke betekenis waren, heeft de Raad van Toezicht (hierna: RvT) in 2017 zich toch vooral gericht op een eigen Leerrijk!-agenda. En die was goed gevuld! Via dit jaarverslag verantwoordt de RvT zich over de uitvoering van het toezicht in 2017.

Het toezicht van de RvT bestaat uit grofweg drie taken. Ten eerste ziet de RvT erop toe dat het college van bestuur (hierna: CvB) Leerrijk! adequaat en passend binnen de Leerrijk!-missie, -visie en -strategie bestuurt. Deze taak is expliciet beschreven in de statuten van Leerrijk! In het reglement voor de RvT en het toezichtkader hebben wij een verdieping aangebracht op de thema's én de wijze waarop de RvT dit toezicht uitoefent.

Ten tweede is de RvT gevraagd en ongevraagd beschikbaar als klankbord voor het CvB. Het CvB kan zich met thema's waarop reflectie of advies gevraagd wordt wenden tot de RvT als geheel of een of meerdere leden. Juist daarom streeft de RvT ernaar om in zijn midden voldoende inhoudelijke expertise aanwezig te hebben. Die wordt ook regelmatig ongevraagd, altijd met het belang van Leerrijk! voorop, ingezet. De wijze waarop RvT en CvB (en vice versa) elkaar daarin opzoeken en weten te vinden is in 2017 zonder uitzondering plezierig verlopen.

Tot slot heeft de RvT ook de taak van formele werkgever van het CvB te vervullen. Ter uitvoering van deze taak vormen twee leden uit de RvT de zogenaamde renumeratiecommissie. Zij hebben in 2017 enkele malen over het functioneren van het CvB gesproken en daarover met het CvB een formeel functioneringsgesprek gevoerd. Van dat gesprek is een verslag opgemaakt. Het biedt de basis voor verdere ontwikkeling van het CvB en de verwachtingen die de RvT daarbij heeft. Wat de RvT betreft was het een constructief gesprek dat over en weer het inzicht in elkaars drijfveren en verwachtingen verder heeft verduidelijkt.

Samenstelling

De RvT bestaat statutair uit minimaal 5 en maximaal 7 leden. De leden hebben voor een periode van drie jaren zitting in de RvT, met de mogelijkheid voor herbenoeming met nog eens drie jaren. Bij de samenstelling van de RvT, streeft de RvT ernaar om op onderwijskundig, financieel en juridisch vlak voldoende expertise in huis te hebben. Zo kan de RvT haar toezichtstaken adequaat invullen. In 2017 bestond de RvT van Leerrijk! uit 5 leden:

Milinda Pullens, tevens lid van de auditcommissie
Joep Rooijackers, tevens lid van de auditcommissie
Willem Kock
Peter Stoffer, tevens lid van de renumeratiecommissie
Ryan Palmen, voorzitter en tevens lid van de renumeratiecommissie

In 2017 gaven zowel Willem Kock (andere baan), Milinda Pullens (statutaire eindtermijn bereikt) als Joep Rooijackers (andere baan) te kennen dat zij hun lidmaatschap van de RvT gingen beëindigen. De RvT is hen dankbaar voor hun inbreng en bijdrage aan de ontwikkeling van Leerrijk! in zijn algemeen en de RvT in het bijzonder. Tijdens de jaarafsluiting van de RvT hebben wij van Milinda en Willem afscheid genomen. Van Joep hebben wij in de eerste RvT-vergadering van 2018 afscheid genomen.

Het afscheid van drie leden, stelde de RvT voor de opgave om nieuwe leden te werven. In overleg met het CvB én de GMR hebben wij daartoe profielen en vacatureteksten opgesteld. Daarbij gingen wij ervan uit te werven voor twee leden met een financieel profiel, een lid met een onderwijskundig profiel en een lid met een juridisch profiel. daardoor zou het aantal leden van de RvT op zes uitkomen.

Op basis van de ingekomen reacties (18), heeft de selectiecommissie, die bestond uit Peter Stoffer, Ryan Palmen (RvT), Jac Leijters (CvB) en Sander Lensselink (GMR) in eerste aanleg met acht kandidaten een gesprek gevoerd. De samenstelling en werkwijze van deze selectiecommissie was wat de RvT betreft een mooi voorbeeld van samenwerking binnen Leerrijk!. Geen hiërarchie, wel een verschil in verantwoordelijkheid. In unanimitie heeft de selectiecommissie er uiteindelijk voor gekozen om niet vier, maar vijf nieuwe leden voor te dragen voor benoeming in de RvT. Daarbij speelden vooral de kwaliteit van de kandidaten en de focus van de RvT voor de toekomst (kwaliteit van onderwijs, financiën

en eventuele vergaande samenwerking/fusie) een rol. De RvT is blij erin geslaagd te zijn de werving succesvol te hebben afgerond: geschikte kandidaten, met ieder hun eigen inhoudelijke expertise en vooral een warm hart voor onderwijs. Wij kijken uit naar een vruchtbare samenwerking vanaf 2018!

Honorering

De honorering van de RvT is in principe aan de RvT zelf. Met als vertrekpunt een vrijwilligersvergoeding, is er de afgelopen jaren een aangepaste lijn gehanteerd qua vergoedingen. Daarbij gold een jaarvergoeding van 1.000,- euro als uitgangspunt. Voor leden van een commissie gold daarboven een toeslag van 250,- euro. Voor de voorzitter bedroeg deze toeslag 500,- euro. Als voorwaarde voor deze vergoedingen gold een minimale aanwezigheid van 2/3 van het aantal vergaderingen van de RvT. In 2017 verkregen de leden de volgende vergoeding:

Milinda Pullens	1.250,- euro
Willem Kock	1.000,- euro
Peter Stoffer	1.250,- euro
Joep Rooijackers	1.250,- euro
Ryan Palmen	1.500,- euro

In het licht van de werving voor nieuwe leden en tegen de achtergrond van een verzwaarde verantwoordelijkheid en toenemende inzet, heeft de RvT zich in 2017 gebogen over de vraag of deze vergoedingen nog in verhouding staan tot de werkzaamheden, verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid. De RvT heeft geconcludeerd dat dat niet zo is en is op zoek gegaan naar een vergoedingsregeling die hierop beter aansluit maar tevens maatschappelijk en naar eigen moreel oordeel uitlegbaar wordt geacht. Daarvoor is aansluiting gevonden bij de richtlijn die de VTOI hiervoor hanteert. De RvT heeft ervoor gekozen om in vier jaar tijd toe te groeien naar de helft van de maximale vergoeding die de VTOI in haar richtlijn hanteert. Daarbij zal de vergoeding niet langer aan aanwezigheid, maar aan inzet gekoppeld worden. Ook zal de vergoeding in relatie gebracht worden met professionalisering vanuit de overtuiging dat toezicht houden steeds meer een vak wordt. Een regeling, gebaseerd op deze uitgangspunten, is vastgesteld en zal ingaan vanaf 2018.

Toezicht houden

Afgelopen jaar passeerden naast de inmiddels reguliere (uit wet, statuten of toezichtkader voortvloeiende) thema's, ook een aantal specifieke thema's de revue. Uiteraard heeft de RvT zich in 2017 gebogen over de vraag op welke wijze het CvB de kwaliteit van onderwijs op de Leerrijk!-scholen bevordert en borgt. De basis voor zijn toezicht blijft voor de RvT immers de kwaliteit van het onderwijs; wij willen kinderen cognitief én sociaal-emotioneel zo goed mogelijk toerusten richting middelbaar onderwijs en de samenleving. Wij vonden het nodig om daarbij, op basis van CITO-scores, inspectierapporten of signalen vanuit het CvB zelf, nodig om over enkele scholen extra vragen te stellen. Wij blijven de ontwikkeling van die scholen goed volgen en verwachten van het CvB maatregelen of voorstellen om waar dat binnen onze mogelijkheden ligt, de scholen minimaal naar een basisarrangement te brengen.

Uiteraard heeft ook de financieel situatie van Leerrijk! weer de nodige aandacht gekregen. Gelukkig zien we dat de financieel situatie beter is dan enkele jaren geleden en dat het beeld wat rustiger is. De krimp in leerlingenaantallen en de daarop gebaseerde financiering, in relatie tot de toenemende druk om extra te investeren in onderwijskwaliteit, baart ons evenwel onverminderd zorgen. Wij hebben de indruk dat het CvB erin slaagt hierin steeds een hanteerbare balans te vinden. Dat neemt de zorgen voor de toekomst echter nog niet weg.

Vanwege deze twee elementen, heeft de RvT zich afgelopen jaar weer nadrukkelijk bezig gehouden met de verkenningen naar samenwerking met Bravoo. Vorig jaar (2016) besloot de RvT weer een verkennend gesprek met Bravoo aan te gaan, vanuit de Samenwerkingsovereenkomst die er nog lag. Bij Bravoo bleken vergelijkbare uitdagingen te liggen. Met ondersteuning van de RO-groep, is er dan ook een rapportage opgesteld die in beeld brengt welke uitdagingen er bij beide stichtingen liggen. Bij oplevering van die rapportage leek het wettelijk kader nog te eng om in samenwerking oplossingen en antwoorden te vinden voor die uitdagingen. Op het moment dat de rapportage besproken werd met de CvB's en (afgevaardigden van) de RvT's echter was het wettelijk kader (met name fusietoets en regeling

voor samenwerkingsbesturen) dusdanig aangepast dat er meer mogelijkheden ontstonden voor samenwerking. Daarop werd besloten om de uitdagingen, onderwijskundig en organisatorisch, nader in beeld te brengen en te leggen langs drie strategieën: zoiets doen, samenwerken of fuseren. Die laatste strategie lijkt de beste oplossing te bieden voor de onderwijskundige en organisatorische uitdagingen waar beide stichtingen voor staan. Hierover is nog geen (voorgenomen) besluit genomen, maar een adequaat proces waarin alle belanghebbenden goed betrokken worden, moet in 2018 duidelijk gaan maken welke strategie de stichtingen gaan volgen. In de tussentijd wordt laaghangend fruit -eenvoudig te realiseren oplossingen- zoveel als mogelijk geplukt.

Een van de grotere issues die de RvT afgelopen jaar meerdere vergaderingen bezig heeft gehouden, was de samenvoeging van de scholen Theresia en KlimOp. De financiële middelen leken niet toereikend om de gewenste nieuwbouw te kunnen realiseren. De gemeente Loon op Zand kwam echter in aanraking met het construct "huren als eigenaar", neergezet door de Stichting Maatschappelijk Vastgoed. Dit construct maakte het voor de gemeente mogelijk om toch de gewenste nieuwbouw te kunnen plegen. Aangezien het construct betrekkelijk nieuw is en ook van Leerrijk! hierin een rol wordt verwacht, heeft de RvT voorstellen terzake van het CvB enkele malen moeten laten terugkomen onder nadere motivering of duiding. In de eerste RvT-vergadering van 2018 besloot de RvT tot het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Loon op Zand en Stichting Maatschappelijk Vastgoed. Hierdoor lijkt de weg vrij voor realisatie van de nieuwbouw.

Overleg met de GMR

Ook in 2017 overlegden wij met de GMR. Zonder al te zware agenda, kwamen de logische thema's aan de orde: onderwijskwaliteit, werkgeverschap, financieel stabiliteit, samenwerking met Bravoo en ook de samenstelling van de RvT was onderwerp van gesprek. Daarbij bleek er geen verschil in belangen tussen de RvT en de GMR te spelen. Ook de zorgen zijn gedeelde zorgen. Met name de verworvenheden van het Rijnlands denken en handelen door het CvB wordt gezien als iets Leerrijk!-eigens dat in welke samenwerking dan ook behouden moet blijven. Het was een constructief overleg dat in goede sfeer verliep. GMR en RvT hadden beide niet direct behoefte om de frequentie van het overleg verder op te voeren. Nu er (wettelijk) tweemaal per jaar (minimaal) overleg tussen GMR en RvT wordt verwacht, zullen wij in overleg met de GMR gaan bekijken hoe we dat het beste kunnen invullen. Wij verwachten dat de samenwerking met Bravoo bijvoorbeeld daarin een afzonderlijk thema zal worden.

Functioneren CvB

Ook in 2017 vond er een formeel functioneringsgesprek met de leden van het CvB plaats. Voorafgaand aan dat gesprek haalden zowel het CvB als de remuneratiecommissie van de RvT beelden, meningen en feedback op. Die zijn gedeeld met elkaar en naast elkaar gelegd. Daaruit kwam een grotendeels overlappend beeld. Een beeld waaruit waardering voor de leden van het CvB spreekt. Voor hun betrokkenheid, hun inzet, hun deskundigheid en hun nabijheid. De remuneratiecommissie heeft naast de wens om dat zo te houden, aandacht gehad voor de leeftijd van de leden van het CvB in relatie tot de op handen zijnde besluitvorming over de toekomst van Leerrijk!. Ook heeft de remuneratiecommissie de verwachting die de RvT van het CvB heeft op het gebied van het ondersteunen van de besluitvorming door de RvT nader geduid. Ook dit gesprek was constructief en verliep in goede harmonie.

Vooruit kijken

Vanaf 2018 bestaat de RvT dus weer uit het statutaire maximale aantal van zeven leden. Daarvan zijn vijf leden nieuw en nieuw als toezichthouder. De zittende leden delen hun opleidingsbehoefte weshalve we ervoor hebben gekozen om ons langs twee lijnen te scholen. Enerzijds langs de inhoudelijke (waar gaat het allemaal over?) en procesmatige (waar gaan wij over?) lijn en anderzijds ook langs de lijn van teamvorming. Daarmee denken wij als RvT onze rol op een goede manier te gaan invullen en een waardevolle bijdrage aan de toekomst van Leerrijk! te kunnen leveren.

En dat zal nodig zijn. We verwachten immers in 2018 verdere stappen te zetten en besluiten te nemen in de samenwerking met Bravoo. Met het belang van leerlingen en leerkrachten voorop, zullen wij ons gaan buigen over belangrijke ideeën en voorstellen. In de tussentijd zullen wij zo goed als mogelijk toezicht houden op de dagelijkse gang van zaken binnen Leerrijk!, maar wel met het perspectief van

vergaande samenwerking in het achterhoofd. In 2018 komen we weer graag langs op de mooie Leerrijk!-scholen!

Namens de Raad van Toezicht,

Ryan Palmen
voorzitter

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

1 FINANCIËEL BELEID

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2017. De balans is een momentopname van de vermogensstructuur van een organisatie. Hierna vindt u een overzicht van de financiële situatie op 31 december 2017 in vergelijking tot de situatie van een jaar daarvoor. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Financiële positie op 31 december 2017

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
ACTIVA		
Materiële vaste activa	2.227.816	2.655.046
Financiële vaste activa	89.700	86.250
Vorderingen	1.103.408	1.250.012
Liquide middelen	4.424.893	3.598.235
	<u>7.845.817</u>	<u>7.589.543</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen	5.292.678	5.282.386
Voorzieningen	844.185	668.558
Kortlopende schulden	1.708.954	1.638.599
	<u>7.845.817</u>	<u>7.589.543</u>

Toelichting op de balans:

Activa:

De daling materiële vaste activa komt doordat niet alle geplande investeringen 2017 zijn uitgevoerd.

De financiële vaste activa is gestegen door uitbreiding van de leermethode Snappet. De methode Snappet gebruikt tablets waarvoor een waarborgsom wordt betaald.

De vorderingen zijn regulier; er zijn geen bijzonderheden te vermelden.

De liquide middelen zijn onder andere gestegen door het positieve resultaat en de lagere investeringen die zijn gedaan. In het kasstroomoverzicht kunt u een verdere onderbouwing lezen.

Passiva:

Het eigen vermogen is gestegen door toevoeging van het positieve resultaat.

De voorzieningen zijn gestegen, doordat de dotatie van de voorziening onderhoud is verhoogd op basis van het meerjarenonderhoudsplan.

De personele voorziening is aangepast naar het personeelsbestand per 31 december 2017.

De kortlopende schulden zijn regulier; er zijn geen bijzonderheden te vermelden.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Analyse resultaat

De begroting 2017 liet een negatief resultaat zien van € 148.379,--. Uiteindelijk resulteert een positief resultaat boekjaar 2017 van € 10.292,--: een verschil van € 158.671,-- met de begroting. Het negatief resultaat over het boekjaar 2016 bedroeg € 121.802,--. In de navolgende paragraaf treft u een vergelijking aan en een specificatie van de belangrijkste verschillen.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil	Realisatie 2016	Vershil
	€	€	€	€	€
Baten					
Rijksbijdragen	17.866.401	17.212.813	653.588	16.912.304	954.097
Overige rijksbijdragen	260.672	217.800	42.872	265.269	-4.597
Overige baten	420.007	305.278	114.729	510.762	-90.755
Som der baten	18.547.080	17.735.891	811.189	17.688.335	858.745
Lasten					
Personeelslasten	15.016.956	14.418.457	598.499	14.450.194	566.762
Afschrijvingen	653.226	640.093	13.133	384.434	268.792
Huisvestingslasten	1.600.805	1.512.335	88.470	1.446.935	153.870
Overige lasten	1.265.718	1.310.960	-45.242	1.533.680	-267.962
Totaal lasten	18.536.705	17.881.845	654.860	17.815.243	721.462
Saldo baten en lasten	10.375	-145.954	156.329	-126.908	137.283
Financiële baten en lasten	-83	-2.425	2.342	5.106	-5.189
Nettoresultaat	10.292	-148.379	158.671	-121.802	132.094

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Analyse resultaat 2017 versus resultaat 2016

Het resultaat is ten opzichte van 2016 gestegen met € 131.959,-, de belangrijkste oorzaken van deze stijging zijn:

Stijging rijksbijdragen door ophoging van de gelden en extra opvang vreemdelingen € 637.000,-
 Stijging Rijksbijdragen SWV door o.a. toekenning gelden SBaO € 317.000,-
 Daling overige baten, in 2016 gelden ontvangen i.v.m. detachering € 78.500,-. De gedetacheerde is per 01-05-2017 uit dienst.
 Personele lasten zijn gestegen door toename van personeel in loondienst.
 De afschrijvingen zijn gestegen, doordat eind 2016 flink is geïnvesteerd in ict; stijging afschrijvingslasten ict € 105.000,-
 In 2017 is de lijst materiele vaste activa doorgenomen, hierdoor zijn eind 2017 diverse activa gedesinvesteerd en afgeboekt ad. € 127.000,-
 De huisvestingslasten zijn met name toegenomen door de verhoging dotatie voorziening onderhoud € 105.000,-
 De daling van de overige lasten komt met name door de in 2016 opgenomen afkoop van het kopieercontract € 180.000,-
 Door het in 2016 afsluiten van een nieuw kopieercontract zijn de drukwerkkosten in 2017 afgenomen met € 90.000,-

Analyse resultaat 2017 versus begroting 2017

Het gerealiseerde resultaat 2017 wijkt af van het begrote resultaat over 2017, de belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn:

Rijksbijdragen:	verhoging gelden 2016/2017	€ 296.000
	groeimiddelen	€ 89.000
	ontvangen middelen opvang vreemdelingen	€ 87.500
	middelen SWV	€ 93.000
Overige rijksbijdragen:	subsidies BVL en extra subsidie taalprojecten	€ 43.000
Overige baten:	bijdrage schoolbesturen taalproject	€ 24.000
	overige baten	€ 57.000
Personele lasten:	lonen en salarissen	€ 309.000
	personeel niet in loondienst	€ 205.000
	dotatie voorziening jubileum	€ 37.000

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Investeringen en financieringsbeleid

Het beleid van de stichting is erop gericht de investeringen in de materiële vaste activa met eigen middelen te financieren. Gezien de liquide positie van de stichting is er ook geen reden voor het aantrekken van vreemd vermogen.

De investeringen zijn gebaseerd op een meerjareninvesteringsplan.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Continuïteitsparagraaf

De stichting stelt ieder jaar als onderdeel van de planning- en controlcyclus een meerjarenbegroting op. Onderstaande gegevens zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2017-2021. Deze is vastgesteld door de Raad van Toezicht

Leerrijk! wordt nog steeds geconfronteerd met krimp van het leerlingaantal.

De krimp vakt af en tegelijkertijd ontstaat het beeld dat mensen ondanks een verhoogde pensioenleeftijd toch wegen vinden om gemiddeld twee jaar voor pensioendatum te stoppen.

Dit effect is zelfs zo groot dat op basis van de huidige prognoses en aannames voor de komende (5) jaren een neutrale begroting gerealiseerd kan worden.

In het kader van deelname aan het Regionaal Transfer Centrum wordt zelfs een schil gecreëerd van 8 fte waardoor onverwachte scherpere dalingen in inkomsten relatief makkelijk opgevangen kunnen worden, zo ook met de bovenformatieve inzet van de taalondersteuners.

Ook het gegeven dat naar verwachting het aantal kleine scholen zal verminderen (fusie en herhuisvesting) waardoor minder frictiemiddelen ingezet zullen worden maakt dat we positief naar de toekomst kijken.

We zijn voornemens "scherp aan de wind te blijven zeilen" zonder de onderwijskwaliteit nadelig te beïnvloeden!

Personele kosten:

Leerrijk! heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid gedwongen ontslagen in combinatie met een sociaal plan toe te passen om de begroting in balans te brengen.

Het alternatief is het toepassen van flankerend beleid waarmee uitstroom op vrijwillige basis ondersteund wordt. Dit instrument dat zijn werking bewezen heeft, blijft voorsnog actief, het wordt ook gebruikt om de gewenste verjonging van het personeelsbestand te bevorderen.

Materiele kosten:

Door deelname aan de Onderwijs Inkoop Groep wordt structureel gewerkt aan het (daar waar mogelijk) verlagen van de materiële kosten. Ook bij nieuwbouw van scholen wordt strikt bezien of de exploitatiekosten door duurzaam bouwen verlaagd kunnen worden.

Investerings:

Met name op i.c.t. gebied en ook ten aanzien van methodelicensing zien we een onvermijdelijke toename van de investeringen. Deze proberen we te financieren uit de voordelen die behaald worden door de inzet van de O.I.G. Daarnaast heeft in 2017 een Europese aanbesteding plaatsgevonden voor ICT en meubilair. In 2018 zal een Europese aanbesteding inzake schoonmaak plaatsvinden.

Financieringsstructuur:

Er is sprake van een constante, gelijkmatige inkomstenstroom. Ook de meeste uitgaven verlopen in een voorspelbaar gelijkmatig patroon. Met name investeringen (uit de meerjaren investeringsbegroting) kunnen zorgen voor pieken in de uitgaven. Vooraf wordt een planning gemaakt die dit fenomeen "beteugelt".

In noodgevallen zijn voldoende liquide middelen zonder kosten vrij te maken om deze piek op te vangen.

Herschikking scholen:

In de komende periode wordt verder gestreefd naar herschikking van scholen. Er staat een (1) fusie gecombineerd met nieuwbouw op het programma, daarnaast herschikking met nieuwbouw en uitbreiding. Eén van de effecten daarvan zal zijn dat de toenemende leegstand in gebouwen, met alle negatieve gevolgen voor de bekostiging van dien, af zal nemen. Dit zal een gunstig effect hebben op de hoogte van de materiële kosten.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	€	€	€	€	€
ACTIVA					
Materiële vaste activa	2.227.816	2.788.802	2.906.048	2.483.733	2.832.948
Financiële vaste activa	89.700	89.700	89.700	89.700	89.700
Vorderingen	1.103.408	1.103.408	1.103.408	1.103.408	1.103.408
Liquide middelen	4.424.893	3.615.333	3.409.009	3.684.298	3.433.519
	<u>7.845.817</u>	<u>7.597.243</u>	<u>7.508.165</u>	<u>7.361.139</u>	<u>7.459.575</u>
PASSIVA					
Algemene reserve	4.726.678	4.751.127	4.744.733	4.757.974	4.822.474
Bestemmingsreserves	566.000	446.000	326.000	249.000	189.000
Voorzieningen	844.185	691.162	728.478	645.211	739.147
Kortlopende schulden	1.708.954	1.708.954	1.708.954	1.708.954	1.708.954
	<u>7.845.817</u>	<u>7.597.243</u>	<u>7.508.165</u>	<u>7.361.139</u>	<u>7.459.575</u>

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	€	€	€	€	€	€
Baten						
Rijksbijdragen	17.866.401	17.212.813	17.102.121	16.575.075	16.156.822	16.006.508
Overige rijksbijdragen	260.672	217.800	230.800	230.800	230.800	230.800
Overige baten	420.007	305.278	297.025	286.975	274.275	275.850
Som der baten	<u>18.547.080</u>	<u>17.735.891</u>	<u>17.629.946</u>	<u>17.092.850</u>	<u>16.661.897</u>	<u>16.513.158</u>
Lasten						
Personeelslasten	15.016.956	14.418.457	14.307.383	13.831.742	13.351.757	13.165.501
Afschrijvingen	653.226	640.093	675.714	705.754	691.715	657.935
Huisvestingslasten	1.600.805	1.512.335	1.508.372	1.490.989	1.490.826	1.490.597
Overige lasten	1.265.718	1.310.960	1.239.027	1.195.758	1.196.357	1.199.625
Totaal lasten	<u>18.536.705</u>	<u>17.881.845</u>	<u>17.730.496</u>	<u>17.224.243</u>	<u>16.730.655</u>	<u>16.513.658</u>
Saldo baten en lasten	10.375	-145.954	-100.550	-131.393	-68.758	-500
Financiële baten en lasten	-83	-2.425	5.000	5.000	5.000	5.000
Nettoresultaat	<u>10.292</u>	<u>-148.379</u>	<u>-95.550</u>	<u>-126.393</u>	<u>-63.758</u>	<u>4.500</u>

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Kengetallen

	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Leerlingen per 01-10	3.050	3.016	3.042	2.981	2.937	2.864
Personele bezetting in FTE per 31-12						
Bestuur/management	18	18	17	17	17	17
Personeel primair proces ondersteunend personeel	173 19	176 20	169 8	162 8	153 8	141 8
Totale personele bezetting	210	214	194	187	178	166

Voor de begroting van 2018 en 2019 geldt dat de daling van het aantal FTE is gebaseerd op de daling van het aantal leerlingen.

De prognose van het aantal leerlingen is opgesteld op basis van informatie van de huidige aantallen leerlingen in het basis onderwijs. Deze informatie en het verwachte marktaandeel vormen samen de prognose.

De meerjarenbegroting is ontleend aan de planning & control cyclus van Leerrijk! en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

De prognose van het aantal leerlingen is gebaseerd op een combinatie van de gemeentelijke prognoses en de in- en uitstroomcijfers uit de leerlingenadministratie. Door de daling van het aantal leerlingen, het natuurlijk verloop en de mogelijkheid van plaatsing van medewerkers in de vervangingspool zijn de benodigde personele bezuinigingen te realiseren zonder gedwongen ontslagen en RDDF-plaatsingen.

Onder de personele lasten is een taakstelling opgenomen welke mede via de inzet van 'leerrijk! flankerend beleid' gerealiseerd moet worden. Voor de schooljaren 2018-2019 tot en met 2020-2021 gelden de volgende streefcijfers:

	FTE Cumulatief	
2018-2019	6,91	6,91
2019-2020	9,54	16,45
2020-2021	11,81	28,26

In verband met ontgroening en vergrijzing in de regio krijgt de stichting in de komende jaren te maken met verdere leerlingendaling en daardoor lagere inkomsten. In de meerjarenbegroting en het meerjaren bestuursformatieplan is deze dalende tendens verwerkt.

De stichting behoudt een solide financiële basis.

Voor de goede orde wijzen wij de lezer erop, dat voorgaande meerjarenbegroting uitgaat van de huidige (bekende) wet- en regelgeving. Waarbij het risico groot is dat de realisatie daarvan in de toekomst altijd zal afwijken, ook mede omdat de praktijk weerbarstig is. Er is in dit verslag niet gewerkt met scenario's, noch hebben wij aan de accountant opdracht gegeven om bovenstaande meerjarenbegroting te controleren

Rapportage aanwezigheid/werking van intern risicobeheersings en controle systeem

In 2013 is een risico-analyse vervaardigd, deze is in 2015 geactualiseerd. Krimp van het leerling aantal en onzekerheid bij de kostiging vanuit het samenwerkingsverband Passend Onderwijs waren de belangrijkste risico's.

Bekostiging samenwerkingsverband is inmiddels duidelijk(er), risico is niet groot.

Krimp is wel een risico: gekozen aanpak is de T=0 bekostiging middels een normkader voor informatie waardoor de personele bezetting beter aansluit bij de realiteit van het leerlingaantal. Boventaligheid komt door het normkader exact in beeld. Overleg met het d.g.o. gevoerd: geen keuze voor gedwongen ontslagen, maar inzet van flankerend beleid gericht op bevordering van vrijwillig vertrek. Ieder kwartaal wordt de uitputting van de budgetten nauwkeurig gevolgd.

Per kwartaal wordt een analyse en rapportage terzake vervaardigd.

Het bestuur bespreekt deze met de auditcommissie van de Raad van Toezicht en de financiële commissie van de GMR van Leerrijk!

Over uitputting budgetten, analyses en mogelijke bijsturing wordt ieder kwartaal met de schooldirecteuren gesproken.

Andere risico's zijn onder andere binnen- en buitenonderhoud van de gebouwen, ziekteverzuim en bezuinigingen van de overheid.

Het ziekteverzuim wordt nauw gemonitord en waar mogelijk wordt ingegrepen door bijvoorbeeld begeleiding of Arbo in te schakelen.

Voor de rapportage van het toezichthoudend orgaan verwijzen wij naar het verslag van de Raad van Toezicht.

Treasuryverslag

Het treasurybeleid, met name het beleid rond "beleggen en belenen"

1. beleid en uitvoering ten aanzien van belenen en beleggen
2. Soort en omvang van beleggingen en beleningen
3. looptijden van beledningen en beleggingen

Treasury

Treasury heeft als doel het beheren van financiële risico's teneinde de financiële continuïteit van de organisatie te waarborgen en daarbij het behalen van een optimaal rendement uit tijdelijk overtollige liquide middelen.

Een en anders is ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling van Leerrijk!

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten worden door Leerrijk! gehanteerd:

- Beleggen geschiedt op basis van de beginselen van verantwoord beheer zoals deze vastgelegd zijn in de regeling "beleggen en Belenen door instellingenvoor onderwijs en onderzoek"
- Het beleid is er op gericht ten allen tijde aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Leerrijk! Draagt zorg voor een zodanige omvang aan liquide middelen dat steeds aan de korte termijn verplichtingen voldaan kan worden.
- Beleggingen worden risicomijdend gedaan zodanig dat de hoofdsom gegarandeerd wordt.
- Beleggingen worden uitsluitend gedaan bij en beheerd door een financiële instelling die voldoet aan de minimale AA rating welke is afgegeven door tenminste twee van de drie ratingsbureau's Moody's, Standard and Poor's en Fitch en gevestigd is in een lidstaat. Voor Leerrijk! is dat Rabobank Waalwijk.
- Beleggingen worden alleen aangetrokken in euro's.
- De opbouw van de beleggingen is steeds zodanig dat, naast de beschikbare liquide middelen op de lopende rekening ook op de vaste termijn rekening steeds een bedrag van € 600.000.-- zonder veel kosten snel liquide te maken is.
- Over de gang van zaken en de behaalde resultaten wordt in het jaarverslag gerapporteerd.
- Tussentijds (4 maal per jaar) wordt in het kwartaalverslag aan de Raad van Toezicht gerapporteerd over de gang van zaken.
- Met betrekking tot de private middelen zijn de hiervoor opgenomen richtlijnen eveneens van toepassing.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Om bovenstaande uitgangspunten te kunnen realiseren is het volgende bepaald:

- Het treasurystatuut maakt deel uit van het financieel beheersplan van Leerrijk!
  - Na vaststelling van dit beleid door de Raad van Toezicht wordt aan het beleid uitvoeringgegeven door het College van Bestuur.
  - De controller bewaakt op basis van de haar bekende gegevens en door Leerrijk! Bekend gemaakte bijzondere omstandigheden het saldo van de Leerrijk!-rekening in relatie tot de liquiditeitsprognose.
  - De controller stelt naast de exploitatiebegroting, meerjaren balans en liquiditeitsbegroting een kasstroomprognose voor 5 jaar op.
  - De financiële administratie is verantwoordelijk voor de voorbereidingen, registratie en bewaking van betalingen, vorderingen en schulden
  - Eenmaal per jaar wordt door het College van Bestuur met de betreffende functionaris van de bank de liquiditeitspositie besproken en beoordeeld
- Tevens worden dan gevolgen voor de samenstelling en hoogte van de beleggingen op de vaste termijnrekening bepaald en geëffectueerd. Een en ander wordt schriftelijk vastgelegd in de kwartaalrapportage.

De stichting heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling Beleggen en Belenen 2016.

Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen. De tegoeden op deze rekeningen zijn direct opeisbaar. Alle rekeningen-courant rekeningen zijn ondergebracht bij de Rabobank te Waalwijk.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

2 KENGETALLEN

Met betrekking tot de rentabiliteit, kapitalisatiefactor, liquiditeit, huisvestingsratio, weerstandsvermogen en solvabiliteit vermelden wij onderstaand de kengetallen:

	2017	2016	Indicatoren risicoanalyse onderwijsinspectie
Rentabiliteit	0,05	-/-0,68	Bovengrens van 5%
Kapitalisatiefactor	42,30	42,90	Bovengrens 35 - 60%
Liquiditeit	3,23	2,96	Laatste 3 jaar negatief
Huisvestingsratio	0,09	0,08	< 0,1
Weerstandsvermogen	0,29	0,30	< 0,05
Solvabiliteit	78,22	78,41	Kleiner dan 30%

2.1 Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft het rendement aan dat de onderneming in het boekjaar heeft behaald.

	2017	2016
Rentabiliteit <i>Resultaat / (Opbrengsten + Rentebaten)</i>	0,05	-0,68

2.2 Kapitalisatiefactor

Kapitalisatiefactor <i>Balanstotaal-gebouwen/terreinen / Baten</i>	42,30	42,90
---	-------	-------

2.3 Liquiditeit

De liquiditeit geeft de mate aan waarin de onderneming in staat is op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen. De liquiditeitspositie geeft de toestand op 31 december weer; er is dus sprake van een momentopname.

Liquiditeit <i>Vlottende activa/kortlopende schulden</i>	3,23	2,96
---	------	------

2.4 Huisvestingsratio

De huisvestingsratio geeft de verhouding weer van de huisvestingslasten ten opzichte van de totale instellingslasten van de organisatie.

Huisvestingsratio <i>(Huisvestingskosten+Afschrijving Gebouwen terreinen)/Totale lasten</i>	0,09	0,08
--	------	------

2.5 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een organisatie eventuele calamiteiten financieel op kan vangen.

	2017	2016
Weerstandsvermogen <i>Eigen vermogen / Totale baten</i>	0,29	0,30

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

2.6 Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de onderneming in staat is op langere termijn aan haar verplichtingen (rente en aflossing) te voldoen. De solvabiliteitspositie geeft de toestand op 31 december weer; er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Solvabiliteit		
<i>Eigen vermogen+voorzieningen/balanstotaal</i>	78,22	78,41

JAARREKENING

1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen en aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Activiteiten

Stichting Leerrijk! is het bevoegd gezag van 17 scholen en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de gemeenten Loon op Zand en Waalwijk.

Continuïteit

Het eigen vermogen van Stichting Leerrijk! bedraagt per 31 december 2017 € 5.292.678 positief.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres

Stichting Leerrijk! (geregistreerd onder KvK-nummer 41099580) is feitelijk gevestigd op Prof Eykmanweg 7B te Waalwijk .

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van Stichting Leerrijk! zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder de financiële vaste activa en de vlottende activa, voor zover deze betrekking hebben op de handelsportefeuille of met betrekking tot eigen-vermogensinstrumenten buiten de handelsportefeuille, alsmede derivaten met een onderliggende beursgenoteerde waarde, worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden uit de reële waarde van bestanddelen of van een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingsmodellen en waarderingstechnieken. Hierbij wordt gebruikgemaakt van recente gelijksoortige 'at arm's length'-transacties, van de DCF-methode (contante waarde van kasstromen) en/of van optiewaarderingsmodellen, rekening houdend met specifieke omstandigheden.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	Afschrijvingstermijn in maanden	afschrijvings% per jaar	Activerings- grens €
Meubilair	240	5%	500
Apparatuur	120	10%	500
ICT	60	20%	500
OLP	96	12,5%	500
Overige materiële activa	120	10%	500

Daarnaast komen de volgende afschrijftermijnen nog voor bij:

Meubilair: 5,10,15,25,30 en 40 jaar

Apparatuur: 8 en 15 jaar

ICT: 8 en 10 jaar

OLP: 5,10,15 en 30 jaar.

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen plus waarborgsommen omvatten verstrekte leningen en obligaties die tot het einde van de looptijd zullen worden aangehouden. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Ook transactiekosten worden verwerkt in de eerste waardering. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de geamortiseerde kostprijs en direct verantwoord in de staat van baten en lasten.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves en bestemmingsreserves. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen. De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht. De bestemmingsreserve betreft geen verplichting; het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2017 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 104,4%.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente ad 1% als disconteringsvoet gehanteerd.

Voorziening onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Per school worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de bestemde reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoordt in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige rijksbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangsten leningen.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

2 BALANS PER 31 DECEMBER 2017, VERGELIJKENDE CIJFERS PER 31 DECEMBER 2016

(na winstbestemming)

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	2.227.816		2.655.046	
Financiële vaste activa	89.700		86.250	
		2.317.516		2.741.296
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	22.651		43.640	
Vorderingen op OCW	845.071		837.890	
Overige vorderingen	24.790		16.460	
Overlopende activa	210.896		352.022	
		1.103.408		1.250.012
Liquide middelen		4.424.893		3.598.235
		5.528.301		4.848.247
TOTAAL ACTIVA		7.845.817		7.589.543

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen		5.292.678		5.282.386
Vorzieningen		844.185		668.558
Kortlopende schulden				
Crediteuren	190.679		306.748	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	744.276		765.892	
Schulden terzake van pensioenen	164.672		127.708	
Overige schulden	25.706		2.582	
Overlopende passiva	583.621		435.669	
		1.708.954		1.638.599
TOTAAL PASSIVA		<u>7.845.817</u>		<u>7.589.543</u>

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017, VERGELIJKENDE CIJFERS 2016

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Baten						
Rijksbijdragen	17.866.401		17.212.813		16.912.304	
Overige rijksbijdragen	260.672		217.800		265.269	
Overige baten	420.007		305.278		510.762	
Som der baten		18.547.080		17.735.891		17.688.335
Lasten						
Personeelslasten	15.016.956		14.418.457		14.450.194	
Afschrijvingen	653.226		640.093		384.434	
Huisvestingslasten	1.600.805		1.512.335		1.446.935	
Overige lasten	1.265.718		1.310.960		1.533.680	
Totaal lasten		18.536.705		17.881.845		17.815.243
Saldo baten en lasten		10.375		-145.954		-126.908
Financiële baten en lasten		-83		-2.425		5.106
Nettoresultaat		<u>10.292</u>		<u>-148.379</u>		<u>-121.802</u>

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

4 KASSTROOMOVERZICHT 2017

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten	10.375		-126.908	
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	653.226		384.434	
Mutatie voorzieningen	175.627		14.286	
Veranderingen in het werkkapitaal:				
Mutatie vorderingen	146.604		-168.628	
Mutatie kortlopende schulden (exclusief kortlopend deel van de langlopende schulden)	70.355		74.382	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		1.056.187		177.566
Financiële baten en lasten		-83		5.106
Kasstroom uit operationele activiteiten		1.056.104		182.672
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Financiële vaste activa	-3.425		-34.800	
Investerings in materiële vaste activa	-226.021		-933.285	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-229.446		-968.085
		826.658		-785.413
Samenstelling geldmiddelen				
	2017		2016	
	€	€	€	€
Geldmiddelen per 1 januari		3.598.235		4.383.648
Mutatie liquide middelen		826.658		-785.413
Geldmiddelen per 31 december		4.424.893		3.598.235

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

5 TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

ACTIVA

VASTE ACTIVA

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Materiële vaste activa		
Inventaris en apparatuur	1.743.623	2.105.022
Leermiddelen	467.096	536.849
Overige materiele vaste activa	17.097	13.175
	<u>2.227.816</u>	<u>2.655.046</u>

	Inventaris en apparatuur	Leer- middelen	Overige materiele vaste activa	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2017</i>				
Aanschaffingswaarde	5.517.055	2.417.909	18.915	7.953.879
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.412.034	-1.881.059	-5.740	-5.298.833
	<u>2.105.021</u>	<u>536.850</u>	<u>13.175</u>	<u>2.655.046</u>
<i>Mutaties</i>				
Investerings	139.363	80.658	6.000	226.021
Desinvesteringen	-1.972.053	-1.533.486	-1.570	-3.507.109
Afschrijving desinvesteringen	1.858.608	1.520.285	1.433	3.380.326
Afschrijvingen	-387.316	-137.211	-1.941	-526.468
	<u>-361.398</u>	<u>-69.754</u>	<u>3.922</u>	<u>-427.230</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2017</i>				
Aanschaffingswaarde	3.684.365	965.081	23.345	4.672.791
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-1.940.742	-497.985	-6.248	-2.444.975
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>1.743.623</u>	<u>467.096</u>	<u>17.097</u>	<u>2.227.816</u>

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Financiële vaste activa

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Overige vorderingen		
Waarborgsommen	86.250	51.450
Mutatie 2017 (2016)	3.450	34.800
	<u>89.700</u>	<u>86.250</u>

Betreft betaalde waarborgsommen inzake tablets Snappet.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

Debiteuren

Debiteuren	<u>22.651</u>	<u>43.640</u>
------------	---------------	---------------

Vordering op OCW

Personeel	796.899	794.607
Overige Ministerie van OCW	48.172	43.283
	<u>845.071</u>	<u>837.890</u>

Overige vorderingen

Gemeenten	<u>24.790</u>	<u>16.460</u>
-----------	---------------	---------------

Overlopende activa

Vooruitbetaalde lasten	77.952	29.801
Nog te ontvangen bedragen	132.944	322.221
	<u>210.896</u>	<u>352.022</u>

Liquide middelen

Tegoeden bankrekeningen	<u>4.424.893</u>	<u>3.598.235</u>
-------------------------	------------------	------------------

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Eigen vermogen		
Algemene reserve	4.726.678	4.434.386
Bestemmingsreserve (publiek)	566.000	848.000
	<u>5.292.678</u>	<u>5.282.386</u>

	Stand per 1-1-2017	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
Algemene reserve				
Algemene reserve	<u>4.434.386</u>	<u>292.292</u>	-	<u>4.726.678</u>
Bestemmingsreserve (publiek)				
Bestemmingsreserve Personeel	230.000	-93.000	-	137.000
Bestemmingsreserve BAPO	302.000	-133.000	-	169.000
Bestemmingsreserve Innovatie en ondersteuning	<u>316.000</u>	<u>-56.000</u>	-	<u>260.000</u>
	<u>848.000</u>	<u>-282.000</u>	-	<u>566.000</u>

Bestemmingsreserve personeel

Doel

Het doel van deze bestemmingsreserve is ondersteuning bij outplacement.

Beperkingen

Uitsluitend voor dit doel bestemd.

Bestemmingsreserve BAPO

Doel

Het doel van deze bestemmingsreserve is opname flexbapo.

Beperkingen

Uitsluitend voor dit doel bestemd.

Bestemmingsreserve Innovatie en ondersteuning

Doel

Het doel van deze bestemmingsreserve is schoolontwikkelingstrajecten en basisondersteuning in de scholen.

Beperkingen

Uitsluitend voor dit doel bestemd.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Vorzieningen		
Personeelsvoorzieningen	131.375	106.917
Onderhoudsvoorziening	712.810	561.641
	<u>844.185</u>	<u>668.558</u>

Personeelsvoorzieningen

Voorziening Jubilea PO	<u>131.375</u>	<u>106.917</u>
------------------------	----------------	----------------

Voorziening
jubilea
€

Personeelsvoorzieningen

Stand per 1-1-2017		106.918
Dotatie		47.153
Onttrekking		-22.696
Vrijval		-
Stand per 31-12-2017		<u>131.375</u>
Kortlopend deel <1 jaar		7.813
Langlopend deel >1 jaar		123.562

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Onderhoudsvoorziening		
Voorziening onderhoud PO	<u>712.810</u>	<u>561.641</u>

Voorziening
onderhoud PO
€

Onderhoudsvoorziening

Stand per 1-1-2017		561.641
Dotatie		478.920
Onttrekking		-327.751
Stand per 31-12-2017		<u>712.810</u>
Kortlopend deel <1 jaar		558.550
Langlopend deel >1 jaar		154.260

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
Crediteuren		
Crediteuren	<u>190.679</u>	<u>306.748</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	593.848	550.116
Premies sociale verzekeringen	<u>150.428</u>	<u>215.776</u>
	<u>744.276</u>	<u>765.892</u>
Schulden terzake van pensioenen		
Schulden terzake van pensioenen	<u>164.672</u>	<u>127.708</u>
Overige schulden		
Te betalen netto salarissen	<u>25.706</u>	<u>2.582</u>
Overlopende passiva		
Aanspraken vakantiegeld	465.262	400.492
Overige overlopende passiva	<u>118.359</u>	<u>35.177</u>
	<u>583.621</u>	<u>435.669</u>

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

6 VERANTWOORDING SUBSIDIES

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2017	Prestatie afgerond Ja / Nee
	Kenmerk	Datum			
Lerarenbeurs	DL/B/110284	18-5-2009	€ 34.313	€ 34.313	Ja
Teambeurs	Team 17007	28-7-2017	70.779	35.390	Nee
	Totaal		105.092	69.703	

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)

G2.A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	2017	Totale kosten	te verrekenen overschot ultime verslagjaar (naar balanspost 2.4.4)
	Kenmerk	Datum				
			€	€	€	€
	Totaal					

G2.B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Saldo 1-1-2017	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten 31-12- 2017	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum						
			€	€	€	€	€	€
	Totaal							

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

7 TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Baten

	2017	Begroot 2017	2016
	€	€	€
Rijksbijdragen			
Rijksbijdrage OCW	16.611.149	16.082.392	15.400.271
Overige subsidies OCW/EZ	49.059	17.500	623.065
Ontvangen doorbetalingen rijksbijdragen SWV	1.206.193	1.112.921	888.968
	<u>17.866.401</u>	<u>17.212.813</u>	<u>16.912.304</u>
Overige rijksbijdragen			
Gemeentelijke bijdragen	<u>260.672</u>	<u>217.800</u>	<u>265.269</u>
Overige baten			
Verhuur	179.856	166.558	176.247
Detachering personeel	36.816	31.800	115.358
Ouderbijdragen	50.764	46.420	51.953
Sponsoring	4.558	-	2.217
Overige	148.013	60.500	164.987
	<u>420.007</u>	<u>305.278</u>	<u>510.762</u>

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Lasten

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Personeelslasten						
Brutolonen en salarissen	10.618.793		10.475.248		10.324.161	
Sociale lasten	1.682.300		1.284.163		1.502.889	
Premies participatiefonds	464.224		437.202		601.838	
Premies vervangingsfonds	373.378		367.479		349.857	
Pensioenpremies	1.463.641		1.296.082		1.203.602	
		14.602.336		13.860.174		13.982.347
Mutaties personele voorzieningen	47.153		10.000		-32.600	
Personeel niet in loondienst	681.358		476.392		982.612	
Overig	599.148		505.224		462.074	
		1.327.659		991.616		1.412.086
Uitkeringen van het Vervangingsfonds	-726.474		-433.333		-845.278	
Overige uitkeringen	-186.565		-		-98.961	
		-913.039		-433.333		-944.239
		<u>15.016.956</u>		<u>14.418.457</u>		<u>14.450.194</u>

Personeelsleden

Bij de Stichting waren in 2017 gemiddeld 214 personeelsleden werkzaam (2016: 210).

DIR 18 (2016: 18)

OOP 20 (2016: 19)

OP 176 (2016: 173)

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Afschrijvingen						
Inventaris en apparatuur	387.290		459.012		262.641	
Leermiddelen	137.211		179.189		119.959	
Overige materiële vaste activa	1.941		1.892		1.834	
Resultaat desinvesteringen	126.784		-		-	
		653.226		640.093		384.434

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Huisvestingslasten						
Huur	103.516		112.500		122.546	
Klein onderhoud en exploitatie	226.585		217.160		192.282	
Energie en water	300.115		315.550		304.150	
Schoonmaakkosten	405.635		396.417		407.695	
Heffingen	39.667		40.155		30.714	
Dotatie onderhoudsvoorziening	478.920		403.340		373.405	
Tuinonderhoud	24.162		15.846		15.134	
Overige huisvestingskosten	22.205		11.367		1.009	
		<u>1.600.805</u>		<u>1.512.335</u>		<u>1.446.935</u>
	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Overige lasten						
Administratie en beheer	169.494		170.500		235.744	
Telefoon- en portokosten	14.430		14.350		13.276	
Kantoorartikelen	4.150		8.100		7.548	
Totaal administratie- en beheerslasten		188.074		192.950		256.568
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	553.370		572.759		523.231	
Bibliotheek/mediatheek	13.507		16.700		16.083	
Totaal inventaris, apparatuur en leermiddelen		566.877		589.459		539.314
Representatiekosten	10.698		16.992		10.598	
Kantinekosten	28.617		26.667		26.199	
Buitenschoolse cq. bijzondere activiteiten	52.089		42.279		59.423	
Contributies en abonnementen	46.019		43.708		38.747	
Culturele vorming	38.263		33.667		22.632	
Medezeggenschapsraad	23.121		61.023		14.003	
Verzekeringen	14.486		12.975		12.366	
Toetsen en testen	27.037		26.625		24.813	
Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	118.468		160.166		389.254	
Overige	151.969		104.449		139.763	
		510.767		528.551		737.798
		<u>1.265.718</u>		<u>1.310.960</u>		<u>1.533.680</u>

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

	2017	2016
	€	€
Accountants honoraria		
Onderzoek van de jaarrekening	21.550	21.076
Andere controleopdrachten	4.308	3.630
Overige niet controleopdrachten	4.365	-
	<u>30.223</u>	<u>24.706</u>

	2017		Begroot 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Financiële baten en lasten						
Rentebaten	2.843		5.000		12.499	
Rentelasten en bankkosten	<u>-2.926</u>		<u>-7.425</u>		<u>-7.393</u>	
		<u>-83</u>		<u>-2.425</u>		<u>5.106</u>

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Overzicht verbonden partijen

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2017	Resultaat jaar 2017	Omzet 2017	Verklaring art. 2:403 BW ja/nee	Deelname percentage	Consolidatie ja/nee
	2017			€	€	€			

Samenwerkingsverband PO Stichting Waalwijk Langstraat Heusden Altena			4	nvt	nvt	nvt	nee	nvt	nee
---	--	--	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

WNT-VERANTWOORDING 2017 STICHTING LEERRIJK!

Op 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Leerrijk! van toepassing zijnde regelgeving.

Criteria ten behoeve van vaststelling bezoldigingsklasse.

criterium:		complexiteits- punten
Gemiddelde totale baten:	5 tot 25 miljoen	4
Gemiddeld aantal leerlingen:	2.500 tot 10.000	3
Gewogen onderwijssoorten:	2	2
Totaal complexiteitspunten		<u><u>9</u></u>

Stichting Leerrijk! wordt ingedeeld in Klasse D.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Stichting Leerrijk! is € 141.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2017 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1	Dhr J.W.M. Leijtens	Dhr D.J. Kievith
Functiegegevens	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	141.000	141.000
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.966	85.031
Beloningen betaalbaar op termijn	13.411	13.411
	-	-
	-	-
	-	-
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	98.377	98.442
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.166	84.532
Beloningen betaalbaar op termijn	11.614	11.033
	-	-
	-	-
	-	-
Totaal bezoldiging 2016	95.780	95.565

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	Dhr R Palmen	Mevr M Pullens	Dhr W Kock	Dhr P Stoffer
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	21.150	14.100	14.100	14.100
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.500	1.250	1.000	1.250
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-
	-	-	-	-
	-	-	-	-
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	1.500	1.250	1.000	1.250
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.500	1.250	1.000	1.250
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-
	-	-	-	-
	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2016	1.500	1.250	1.000	1.250

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Bedragen x € 1	Dhr J Roijackers
Functiegegevens	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	14.100
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.250
Beloningen betaalbaar op termijn	-
	-
	-
	-
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	<u>1.250</u>
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.250
Beloningen betaalbaar op termijn	-
	-
	-
	-
Totaal bezoldiging 2016	<u>1.250</u>

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontsluitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

---

9 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Leverancier	Periode van - t/m		Looptijd in maanden	Bedrag per maand
				€
Qualiant	01-01-18	31-12-18	12	11.545
Dyade Vastgoed	01-01-18	31-12-20	36	1.833
De Vrije Energie Producent	01-01-15	31-12-20	72	10.289
CSU cleaning services	18-08-14	17-08-18	48	31.541
Eneco	01-01-15	31-12-20	72	14.641
L.J.C. Pullens	01-01-15	31-12-19	60	1.993
Ricoh	01-06-16	30-06-20	48	3.374
Uniqcare	01-01-17	31-12-21	60	496
De Rolf Groep	01-01-17	31-12-21	60	3.422

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Met ingang van 1 september 2014 is de regeling duurzame inzetbaarheid in werking getreden. Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening is gebleken dat het onmogelijk is een inschatting te maken van de hieruit voortvloeiende verplichtingen. Wel is duidelijk dat deze verplichtingen per persoon gering zijn en dat het over een relatief gering aantal personeelsleden gaat. Derhalve is besloten voor 2017 geen voorziening te treffen.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

(Voorstel) Bestemming van het resultaat	Resultaat 2017		
	€	€	€
Algemene reserve	292.292		292.292
<u>Bestemmingsreserve (publiek)</u>			
Bestemmingsreserve Personeel	-93.000		
Bestemmingsreserve BAPO	-133.000		
Bestemmingsreserve Innovatie en Ondersteuning	-56.000		
		-282.000	
Totaal bestemmingsreserves			-282.000
Totaal resultaat			10.292

Stichting Leerrijk! te Waalwijk

Ondertekening van de jaarrekening

Waalwijk,

College van Bestuur

Jac Leijtens, voorzitter

Dick Kievith, lid

Raad van Toezicht

Ryan Palmen, voorzitter

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Leerrijk!
Postbus 556
5140 AN WAALWIJK

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Leerrijk! te WAALWIJK gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Leerrijk! op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2017;
- (2) de staat van baten en lasten over 2017; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Leerrijk!, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarsse

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarssen

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 18 mei 2018

Wijs Accountants

Was getekend: M.A.M. Heijligers AA

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarsse

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarsse

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl